

PRAVNI FAKULTET
FINANSIJE I FINANSIJSKO PRAVO
autor-prof.dr. Jahić Mehmed, izdanje Sarajevo 2004 g.

Predavači:

Prof.dr. Halil Kalač

Haris Kozlo MA

viši asistent na ekonomskopravnoj naučnoj oblasti

2018/2019 godine

VJEŽBE 8

UVOD

Predmet Finansije i finansijsko pravo ima za cilj:

- Da studente upozna sa osnovnim finansijsko-pravnim kategorijama i finansijskim pravom s osvrtom na finansijski sistem BiH,
- Sticanje znanja za praktičan rad u finansijskim institucijama, organima javne uprave i pravosuđa,

„studenti stiču znanja o novčanim tokovima, budžetu, raspodjeli n

Tematske jedinice predmeta Finansije i finansijsko pravo:

- Pojam i historijski razvoj finansijasa i finansijskog prava
- Vrste finansijasa i finansijskog prava
- Novac, valute i devize u finansijskom pravu
- Bankarsko pravo i bankarski sistem
- Finansijske institucije
- Uloga i značaj finansijskih izvještaja u finansijskom pravu
- Poresko pravo i vrste poreza u BiH
- Carinsko pravo i carine u sistemu prihoda BiH
- Takseno pravo i taksena sistematizacija u BiH
- Pravo i vrste doprinosa u BiH
- Budžetsko pravo
- Organi nadležni za postupak naplate javnih prihoda i finansijske kontrole

MEĐUNARODNI RAČUNOVODSTVENI STANDARD 1

- 1. Ovaj Standard propisuje osnovu za prezentaciju finansijskih izvještaja opće namjene kako bi se osigurala uporedivost sa finansijskim izvještajima subjekta za prethodne periode i sa finansijskim izvještajima drugih subjekata. Standard postavlja opće zahtjeve za prezentiranje finansijskih izvještaja, uputstva za njihovu strukturu i obavezan minimalan sadržaj.
- 2. Subjekti su dužni primijeniti ovaj Standard prilikom sastavljanja i prezentiranja finansijskih izvještaja opće namjene u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja (skraćeno: MSFI).
- 3. Priznavanje, mjerenje i objavljivanje određenih transakcija i drugih događaja obrađuju drugi MSFI.
- 4. Standard se ne odnosi na strukturu i sadržaj skraćenih finansijskih izvještaja za periode tokom godine koji su sastavljeni u skladu sa MRS-om

MEĐUNARODNI RAČUNOVODSTVENI STANDARD 1

- 5. Ovaj Standard koristi pojmove koji su prikladni za subjekte usmjerene na ostvarivanje dobiti, uključujući subjekte iz javnog sektora. Moguće je da će subjekti s neprofitnim djelatnostima iz privatnog ili javnog sektora koji primjenjuju ovaj Standard, trebati mijenjati opise određenih stavki finansijskih izvještaja, kao i nazive samih finansijskih izvještaja.
- 6. Slično tome, subjekti koji nemaju kapital kako je definisano u MRS-u 32 - Finansijski instrumenti: prezentacija (na primjer, neki investicioni fondovi) i subjekti čiji kapital nije dionički kapital (na primjer, neki kooperativni subjekti), trebaće prilagoditi prezentaciju udjela članova, odnosno vlasnika.

Definicije

- Finansijski izvještaji opće namjene
- Neizvodljivo - Primjena zahtjeva je neizvodljiva kada ga subjekt ne može primijeniti nakon svih razumnih nastojanja da to učini.
- Značajno - Izostavljanje ili pogrešno prikazivanje stavki je značajno ako može, pojedinačno ili zbirno, uticati na ekonomske odluke korisnika donesene na osnovu finansijskih izvještaja.
- Bilješke sadrže informacije koje su dopuna onima koje su prezentirane u bilansu, izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti, odvojenom računu dobiti i gubitka (ako se prezentira), izvještaju o promjeni kapitala i izvještaju o novčanim tokovima.
- Ostala sveobuhvatna dobit obuhvata stavke prihoda i rashoda, uključujući usklađenja prilikom reklasifikacije, koje se ne priznaju kao dobit ili gubitak kako to nalažu ili dopuštaju drugi MSFI-jevi.
- Reklasifikacijska usklađenja su iznosi reklasificirani u dobit ili gubitak tekućeg perioda koji su u tekućem ili prethodnom periodu bili priznati u sklopu ostale sveobuhvatne dobiti.

Finansijski instrumenti

- Koriste se u ovom Standardu u značenju određenom u MRS-u 32:
- a) finansijski instrumenti s opcijom prodaje razvrstani kao vlasnički instrumenti (opisani u tačkama 16.A i 16.B MRS-a 32);
- b) instrument koji subjektu nalaže obavezu da isporuči drugoj strani srazmjeran udio u neto imovini subjekta samo prilikom likvidacije i razvrstan je kao vlasnički instrument (opisan u tačkama 16.C i 16.D MRS-a 32)

Finansijski izvještaji

- Svrha finansijskih izvještaja
- Finansijski izvještaji su strukturirani prikaz finansijskog položaja i finansijske uspješnosti subjekta.
- Cilj finansijskih izvještaja opće namjene je da pruži informacije o finansijskom položaju, finansijskoj uspješnosti i novčanim tokovima poslovnog subjekta koje su korisne širokom krugu korisnika u donošenju ekonomskih odluka.
- Finansijski izvještaji, takođe, prikazuju rezultate uprave u upravljanju resursima koji su joj povjereni.
- Radi ispunjavanja tih ciljeva, finansijski izvještaji pružaju informacije o:
 - a) imovini;
 - b) obavezama;
 - c) kapitalu;
 - d) prihodima i rashodima, uključujući dobitke i gubitke;
 - e) uplatama vlasnika i isplatama vlasnicima po osnovu kapitala u njihovom svojstvu vlasnika;
 - f) novčanim tokovima subjekta.

Sastavni dijelovi finansijskih izvještaja

- Potpuni set finansijskih izvještaja čine:
 - a) izvještaj o finansijskom položaju na kraju perioda;
 - b) izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti perioda;
 - c) izvještaj o promjenama kapitala tokom perioda;
 - d) izvještaj o novčanim tokovima tokom perioda;
 - e) bilješke, koje obuhvataju kratak pregled važnih računovodstvenih politika i druga objašnjenja;
 - f) izvještaj o finansijskom položaju na početku najranijeg uporednog perioda ako subjekt neku računovodstvenu politiku primjenjuje retroaktivno ili ako retroaktivno prepravljaja stavke u svojim finansijskim izvještajima ili ako reklasificira stavke u finansijskim izvještajima.

Opća obilježja

- Finansijski izvještaji trebaju realno prikazivati finansijski položaj, finansijsku uspješnost i novčane tokove subjekta. Fer, tj. realno prezentiranje zahtijeva MRS 1
- Vjerno prikazivanje efekata transakcija, drugih događaja i uslova u skladu sa definicijama i kriterijima priznavanja imovine, obaveza, prihoda i rashoda navedenih u „Okviru“. Pretpostavka je da se primjenom MSFI-jeva, uz objavljivanje dodatnih podataka, kada je to neophodno, postiže fer, tj. realno prezentiranje u finansijskim izvještajima.
- Subjekti čiji su finansijski izvještaji u skladu sa MSFI-jevima dužni su u bilješkama objaviti izričitu i bezrezervnu izjavu o toj usklađenosti. Subjekt ne smije finansijske izvještaje opisati kao usklađene sa MSFI-jevima ako oni nisu u skladu sa svim zahtjevima MSFI-jeva.
- Fer prezentiranje, takođe, zahtijeva da subjekt:
 - a) izabere i primijeni računovodstvene politike u skladu sa MRS-om 8
 - - Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i greške. MRS 8 navodi hijerarhiju relevantnih smjernica koje menadžment razmatra u slučajevima nepostojanja MSFI-ja koji se specifično primjenjuje na neku stavku;
 - b) prezentira informacije, uključujući računovodstvene politike, na način koji pruža relevantne, pouzdane, uporedive i razumljive informacije;
 - c) objavi dodatne podatke kada usklađenost sa određenim zahtjevima MSFI-jeva nije dovoljna da bi omogućila korisniku da razumije uticaj određenih transakcija, drugih događaja i uslova na finansijski položaj i finansijsku uspješnost subjekta.

Neprimjerena računovodstvena politika se ne može ispraviti objavljivanjem korištenih računovodstvenih politika, bilješkama ili priložima koji nude objašnjenja.

Odstupanja od zahtjeva MSFI-ja

- Kada subjekt odstupa od zahtjeva nekog MSFI-ja na osnovu tačke 19., dužan je objaviti:
- a) da je menadžment zaključio da finansijski izvještaji realno prikazuju finansijski položaj, finansijsku uspješnost i novčane tokove subjekta;
- b) da se postupilo u skladu s primjenjivim MSFI-jevima, osim što se, radi realnog prezentiranja, odstupilo od konkretnog zahtjeva;
- c) naziv MSFI-ja od kojeg je subjekt odstupio, prirodu odstupanja, uključujući postupak kojeg bi predmetni MSFI nalagao, razlog iz kojeg bi taj postupak u datim okolnostima bio obmanjujući u toj mjeri da bi bio u konfliktu s ciljem finansijskih izvještaja navedenim u „Okviru“, te usvojeni postupak;
- d) za svaki prezentirani period, finansijski efekat odstupanja na svaku stavku finansijskih izvještaja koja bi bila iskazana da se izvještavalo u skladu sa datim zahtjevom.

Zabrane odstupanje

- Subjekt je dužan u najvećoj mogućoj mjeri umanjiti uočeni obmanjujući aspekt zahtjeva tako što će objaviti:
- a) naziv predmetnog MSFI-ja, prirodu zahtjeva i razloge zbog kojih je menadžment zaključio da bi postupanje u skladu sa zahtjevom u datim okolnostima bilo obmanjujuće u toj mjeri da bi bilo u koliziji s ciljem finansijskih izvještaja navedenim u „Okviru“;
- b) za svaki prezentirani period, usklađenje svake stavke finansijskih izvještaja koju menadžment smatra neophodnom za fer, tj. realan prikaz.

Značajnost i sažimanje

- Subjekt je dužan svaku značajniju grupu sličnih stavki odvojeno prezentirati u finansijskim izvještajima. Stavke različite vrste ili funkcije subjekt je dužan odvojeno prezentirati, osim ako nisu značajne.
- Finansijski izvještaji proizlaze iz obrade velikog broja transakcija ili drugih događaja koji se sažimaju u grupe u skladu sa njihovom prirodom ili funkcijom. Završni stepen procesa sažimanja i klasifikacije jest prezentiranje sažetih i razvrstanih podataka koji tvore stavke finansijskih izvještaja. Ako neka stavka finansijskih izvještaja nije načajna gledano pojedinačno, ona se sažima s drugim stavkama iz tih izvještaja ili u bilješkama.
- Neku stavku koja po svom značaju ne opravdava njeno prezentiranje kao odvojene stavke u finansijskim izvještajima, ipak može biti opravdano odvojeno prezentirati u bilješkama.
- Subjekt nije obavezan udovoljavati određenim zahtjevima objavljivanja iz nekog MSFI-ja ako informacija nije značajna.

Objave finansijskih izvještaja

- Subjekt je dužan objaviti najmanje tri izvještaja o finansijskom položaju, te pripadajuće bilješke.
- Subjekt prezentira izvještaj o finansijskom položaju:
 - a) s krajem tekućeg perioda;
 - b) s krajem prethodnog perioda (koji je jednak početku tekućeg perioda); i
 - c) s početkom najranijeg uporednog perioda.

Objave finansijskih izvještaja

- Subjekt je stavke u finansijskim izvještajima dužan prezentirati i klasificirati dosljedno, iz perioda u period, osim:
- a) ako bi, nakon znatne promjene vrste poslovanja subjekta ili iz pregleda njegovih finansijskih izvještaja bilo očigledno da bi drukčija prezentacija ili klasifikacija bila primjerenija u odnosu na kriterije za izbor i primjenu računovodstvenih politika iz MRS-a 8;
- b) ako promjenu prezentiranja ne nalaže neki MSFI.

Struktura i sadržaj

- Subjekt je dužan svaki sastavni dio finansijskih izvještaja i bilješke jasno označiti.
- Subjekt je dužan vidljivo istaknuti sljedeće informacije i ponoviti ih ako je to neophodno za razumijevanje prezentiranih informacija:
 - a) naziv ili drugi način identifikacije izvještajnog subjekta i sve promjene tog podatka od kraja prethodnog izvještajnog perioda;
 - b) da li je riječ o finansijskim izvještajima pojedinačnog subjekta ili grupe subjekata;
 - c) datum kraja izvještajnog perioda ili period na koje se finansijski izvještaji ili bilješke odnose;
 - d) prezentacijsku valutu, kako je to definisano u MRS-u 21; i
 - e) nivo zaokruživanja primijenjen u prezentiranju iznosa u finansijskim izvještajima.

Izvještaj o finansijskom položaju

- U izvještaj o finansijskom položaju obavezno se uključuju barem stavke koje prikazuju sljedeće iznose:
 - a) nekretnine, postrojenja i oprema;
 - b) ulaganja u nekretnine;
 - c) nematerijalna imovina;
 - d) finansijska imovina, bez iznosa iskazanih pod tačkama (e), (h) i (i);
 - e) ulaganja obračunata metodom udjela;
 - f) biološka imovina;
 - g) zalihe;
 - h) potraživanja od kupaca i ostala potraživanja;
 - i) novac i novčani ekvivalenti;
 - j) ukupna imovina razvrstana u portfelj namijenjen prodaji i imovina u sastavu grupe namijenjene otuđenju razvrstana u portfelj namijenjen prodaji u skladu sa MSFI-jem 5
 - k) obaveze prema dobavljačima i ostale obaveze;
 - l) rezervisanja;
 - m) finansijske obaveze, bez iznosa iskazanih pod tačkama (k) i (l);
 - n) tekuće porezne obaveze i sredstva, kako su definisani u MRS-u 12 - Porez na dobit;
 - o) odgođene porezne obaveze i odgođena porezna sredstva, kako su definisani u MRS-u 12;
 - p) obaveze uključene u grupe za otuđenje i razvrstane u portfelj namijenjen prodaji u skladu sa MSFI-jem 5;
 - q) nekontrolirajući (manjinski) interesi iskazani u kapitalu; i
 - r) emitirani kapital i rezerve koji pripadaju vlasnicima matice.

Bilješke

- U bilješkama se:
- a) prezentiraju informacije o osnovi za sastavljanje finansijskih izvještaja i određenim računovodstvenim politikama primijenjenim u skladu s tačkama 117. do 124.,
- b) objavljuju informacije koje nalažu MSFI-jevi, a koje nisu prikazane drugdje u finansijskim izvještajima, i
- c) pružaju dodatne informacije koje nisu prezentirane drugdje u finansijskim izvještajima, ali su važne za razumijevanje bilo kojeg sastavnog dijela finansijskih izvještaja.

Objavljivanje računovodstvenih politika

- Subjekt je dužan u sažetku važnih računovodstvenih politika objaviti:
- a) osnovu (ili osnove) mjerenja korištenu (odnosno korištene) u sastavljanju finansijskih izvještaja i
- b) druge primijenjene računovodstvene politike koje su važne za razumijeva-nje finansijskih izvještaja.

Važno je da subjekt korisnike informira o korištenoj osnovi ili osnovama mjerenja u finansijskim izvještajima (na primjer, historijski trošak, tekući trošak, neto ostvariva vrijednost, fer vrijednost ili nadoknadivi iznos) jer osnova na kojoj su sastavljeni finansijski izvještaji značajno utiče na njihove analize.